Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет

ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ

Матеріали

міжнародної науково-практичної конференції

15 травня 2026 року

Харків – 2026

Міністерство освіти і науки України
Департамент агропромислового розвитку
Харківської обласної військової адміністрації

Державний біотехнологічний університет
Академія економічної освіти Молдови (м. Кишинів, Молдова)
Університет прикладних наук RISEBA (м. Рига, Латвія)
Інтегральний університет (м. Лакхнау, Індія)
Кентерберійський університет Крайст-Черч (м. Кентербері, Великобританія)
Сілезька академія (м. Катовіце, Польща)
Державний Університет «Київський авіаційний інститут»
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Київський національний університет технологій та дизайну
Львівський торговельно-економічний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет «Львівська політехніка»

ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕСІ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

15 травня 2026 року

Конференція проведена в межах реалізації грантового проекту «Supporting the Digital Transformation of Higher Education in Ukraine: Creating a Network of Centers for Innovative Learning and Research» (DITEL) (№ 101237908) напряму Розвиток потенціалу вищої освіти програми Європейського союзу Еразмус+.

Конференція проведена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди та думки, висловлені в цьому документі, належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу або Європейської комісії. Ні Європейський Союз, ані орган, що надав грант, не несуть за них відповідальності.

Co-funded by the European Union

DITEL

Харків - 2026

сучасних підприємств і забезпечує їхню конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Амеліна Н. К., Комчатних О. В., Левіщенко О. С. Цифровізація як основний фактор розвитку економіки бізнесу. Академічні візії. 2024. № 35. С. 1–11.; 2. Губарєва І., Бєлікова Н., Ягольницький О. Управління цифровою трансформацією підприємства. Економіка та суспільство. 2024. № 64. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/42684 3. Кайда І. Цифрова трансформація як ключовий фактор конкурентоспроможності бізнесу. Економіка та суспільство. 2025. № 72. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-103; 4. Коломоєць Є. Цифрова трансформація бізнесу як основа підвищення конкурентоспроможності підприємств. Економіка та розвиток бізнесу. 2024. № 4. С. 72–80. URL: https://surl.li/qnyqrb

Березорудський А.М., д-р філософії
Семененко Т.Р., здобувач вищої освіти ступеня бакалавр
Одеський національний економічний університет, Україна

Статистичний аналіз світової торгівлі

Статистичний аналіз світової торгівлі дозволяє виявити основні тенденції розвитку міжнародних економічних відносин, проаналізувати структуру товарних потоків та оцінити вплив глобальних факторів на торговельні процеси. Такий аналіз доцільно розпочати з дослідження динаміки обсягів експорту (табл.1) та імпорту у світі (табл.2), що дозволяє простежити зміни у масштабах і темпах міжнародного обміну товарами та послугами.

Таблиця 1

Динаміка обсягів експорту у світі за 2020-2025 рр.

Роки	Експорт, трлн. дол. США	Абсолютний приріст		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		ланцю-говий	базис-ний	ланцю-говий	базис-ний	ланцю-говий	базис-ний
2020	19,01	…	0	…	100	…	0
2021	17,65	-1,36	-1,36	92,84	92,84	-7,16	-7,16
2022	22,29	4,64	3,28	126,30	117,27	26,30	17,27
2023	24,92	2,63	5,91	111,78	131,08	11,78	31,08
2024	23,90	-1,01	4,89	95,94	125,75	-4,06	25,75
2025	24,50	0,60	5,49	102,50	128,90	2,50	28,90

Джерело: розраховано автором за [1]

З таблиці 1 видно, що найбільші обсяги експорту в світі за 2020-2025 роки становлять 24,92 трлн. дол. США у 2023 році, що незначно більше ніж у 2025 році. За даними, наведеними вище також розрахуємо:

Середньорічний абсолютний приріст експорту у світі за період 2021-2025 роки:

$$\overline{\Delta}_{2021-2025} = \frac{У_{2025} - У_{2020}}{5} \quad (1)$$

$$\overline{\Delta}_{2021-2025} = \frac{24{,}50 - 19{,}01}{5} = 1{,}099 \text{ трлн. дол. США}$$

Середньорічний темп зростання експорту у світі:

$$\overline{Т}_{р2021-2025} = \sqrt[5]{\frac{У_{2025}}{У_{2020}}} \quad (2)$$

$$\overline{Т}_{р2021-2025} = \sqrt[5]{\frac{24{,}50}{19{,}01}} = 1{,}052 \text{ або } 105{,}2\%$$

Середньорічний темп приросту експорту у світі:

$$\overline{Т}_{пр2021-2025}, = \overline{Т}_{р2021-2025}, -100 \quad (3)$$

$$\overline{Т}_{пр2021-2025}, = 105{,}2 - 100 = 5{,}2\%$$

Проведені розрахунки показують, що у 2021-2025 роках обсяги експорту в світі зростали щорічно в середньому на 1,099 трлн. дол. США або на 5,2 %.

Серед окремих країн найвищі темпи зростання експорту товарів у 2024 році, особливо у третьому кварталі, продемонструвала Японія (5% за квартал), а також зафіксовано значне річне зростання експорту послуг (13%). У США імпорт товарів зріс на 4% як у квартальному, так і в річному обчисленні, тоді як експорт збільшився на 2% за рік і на 1% за квартал. Європейський Союз зберіг позитивну динаміку у сфері торгівлі послугами, при цьому очікується подальше зростання як імпорту, так і експорту [2]. Розглянемо динаміку обсягів імпорту (табл 2):

Таблиця 2

Динаміка обсягів імпорту у світі за 2020-2025 рр.

Роки	Імпорт, млрд. дол. США	Абсолютний приріст		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		ланцю-говий	базис-ний	ланцю-говий	базис-ний	ланцю-говий	базис-ний
2020	19,32	…	0	…	100	…	0
2021	17,87	-1,45	-1,45	92,50	92,50	-7,50	-7,50
2022	22,57	4,70	3,25	126,29	116,82	26,29	16,82
2023	25,67	3,10	6,35	113,74	132,87	13,74	32,87
2024	24,30	-1,38	4,98	94,64	125,75	-5,36	25,75
2025	24,83	0,53	5,51	102,20	128,51	2,20	28,51

Джерело: розраховано автором за [1]

З таблиці 2 видно, що найбільші обсяги імпорту в світі за досліджуваний період становлять 25,67 трлн. дол. США у 2023 році, що незначно більше ніж у 2025 році. На основі даних, наведених у таблиці 2 також розрахуємо:

Середньорічний абсолютний приріст імпорту у світі за період 2021-2025 роки склав:

$$\overline{\Delta}_{2021-2025} = \frac{У_{2025} - У_{2020}}{5} \quad (4)$$

$$\overline{\Delta}_{2021-2025} = \frac{24{,}83 - 19{,}32}{5} = 1{,}102 \text{ трлн.дол.США}$$

Середньорічний темп зростання імпорту у світі:

$$\overline{T}_{р2021-2025} = \sqrt[5]{\frac{У_{2025}}{У_{2020}}} \quad (5)$$

$$\overline{T}_{р2021-2025} = \sqrt[5]{\frac{24,83}{19,32}} = 1,0515 \text{ або } 105,15\%$$

Середньорічний темп приросту імпорту у світі:

$$\overline{T}_{пр2021-2025}, = \overline{T}_{р2021-2025}, -100 \quad (6)$$

$$\overline{T}_{пр2021-2025}, = 105,15 - 100 = 5,15\%$$

Проведені розрахунки показують, що у 2021-2025 роках обсяги імпорту в світі зростали щорічно в середньому на 1,102 трлн. дол. США або майже на 5,2%.

Особливої уваги заслуговує аналіз зовнішньоторговельного обороту (ЗТО) та сальдо зовнішньої торгівлі у світі. ЗТО визначається як сума експорту та імпорту. За досліджуваний період даний показник збільшився з 38,33 трлн дол. США до 49,33 трлн дол. США, тобто на 1,13 трлн дол. США (2,35%). Таке зростання відбулося за рахунок одночасного збільшення обсягів експорту та імпорту. Сальдо зовнішньої торгівлі світу в свою чергу визначається як різниця між експортом та імпортом. Порівняно з 2020 роком сальдо зовнішньої торгівлі в 2025 році майже не змінилося. Водночас варто підкреслити, що у 2023 році цей показник досяг найнижчого значення - -0,76 трлн. дол. США, що свідчить про тимчасове поглиблення дисбалансів у зовнішньоторговельній сфері.

Щодо географічної структури зовнішньої торгівлі у світі, можемо сказати наступне: найбільші у світі двосторонні потоки товарної торгівлі здійснюються між Китаєм та Сполученими Штатами Америки, а також між їхніми відповідними сусідніми економіками. У 2024 році Сполучені Штати імпортували з Китаю товарів на суму 463 мільярди доларів, що на 3% більше, ніж у попередньому році, але все ще більш ніж на 20% менше, ніж у 2022 році , а Китай імпортував зі Сполучених Штатів 165 мільярдів доларів (приблизно на 0,3% менше, ніж у 2023 році) [3].

Водночас країни, що розвиваються, у 2024 році зіткнулися з певними труднощами: їх імпорт скоротився на 1% за третій квартал, тоді як експорт зріс лише на 1%. Проте в річному вимірі торгівля цих країн залишалася зростаючою - приблизно на 3%. У Китаї у третьому кварталі 2024 року зафіксовано зниження імпорту товарів на 1% та експорту на 2%, а також скорочення імпорту послуг на 1%. В Індії спостерігалося скорочення імпорту товарів на 1% та експорту на 3% за той же період, проте торгівля послугами демонструвала позитивну динаміку (зростання на 1%). У річному обчисленні імпорт товарів зріс на 4%, а експорт - на 2%.У країнах Східної Азії торговельна активність уповільнилася: імпорт залишився без змін, а експорт зріс лише на 1% [2].

Слід зазначити, що сучасна міжнародна торгівля розвивається в умовах посилення глобальних викликів, економічної нерівномірності між країнами та змін у структурі товарообігу Статистичний аналіз обсягів та динаміки зовнішньої торгівлі світу за 2020-2025 роки показав стабільний стан світової

економіки та загалом позитивну динаміку її розвитку, що свідчить про здатність світової економіки адаптуватися до цих складних умов.

Список використаних джерел:
1. Веб-сайт Міністерства торгівлі та розвитку ООН (ЮНКТАД). *Товари: Загальний обсяг торгівлі та частка, річний.* URL: https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.TradeMerchTotal (дата звернення: 10.05.2026); 2. Оновлення глобальної торгівлі (грудень 2024 р.). URL: https://unctad.org/publication/global-trade-update-december-2024?utm_source (дата звернення: 10.05.2026); 3. Веб-сайт Міністерства торгівлі та розвитку ООН (ЮНКТАД). *Структура торгівлі за партнерами.* URL: https://unctadstat.unctad.org/insights/theme/227?utm_source (дата звернення: 10.05.2026)

Білоусько Т.Ю., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна

Цифрові технології як аспект запровадження інновацій на підприємстві

Цифрова економіка сьогодні набуває значного поширення внаслідок швидкого розвитку інформаційних технологій, застосування Інтернету, штучного інтелекту. Цифрова трансформація стала актуальною необхідною умовою для підвищення конкурентоспроможності та прискореної адаптації до ринкового середовища. Саме здійснюючи цифрову трансформацію, підприємства можуть подолати виклики військового часу та здійснити в майбутньому повоєнне відновлення [1]. Ця трансформація дозволяє ефективно вирішувати проблему своєчасного надання та використання актуальної інформації, запроваджувати інновації, розширювати інтеграцію та співпрацю та зміцнювати конкурентні позиції підприємства.

Ступінь розвитку економічної системи визначається способом поєднання працівників із засобами виробництва, що обумовлюється відносинами власності. Та якщо технологія визначає спосіб поєднання праці людини із засобами виробництва з метою досягнення кращого результату, то цифрові технології стають базою для створення нових властивостей, продуктів, послуг, та, відповідно, основою формування конкурентних переваг на більшості ринків [2].

Запровадження цифрових технологій є основою цифрової трансформації та шляхом удосконалення існуючої системи управління підприємством, формуючи в повному обсязі обмін інформацією між всіма структурними відділами підприємства (адміністрування, персонал, маркетинг, фінанси, виробництво, логістика), в результаті чого підвищується ефективність розподілу ресурсів та їх оптимальне використання. В результаті цієї трансформації кардинально змінюється інноваційна екосистема підприємства, безпосередньо пов’язуючи цифрову трансформацію із управлінням структурними змінами та